

Forfatter: Drachmann, Holger

Titel: Udrag fra Forskrevet

Citation: Drachmann, Holger: "Forskrevet", i Drachmann, Holger: *Forskrevet*, udg. af Lars Peter Rømhild, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 2000, s. 671. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-drachmann14valshoot-idm140708758412272/facsimile.pdf> (tilgået 20. april 2024)

Anvendt udgave: Forskrevet

har fyldt for megen triviell causeren og ræsonneren uden om den begrænsede handling. Af personerne hefter Christiansen sig ved Ulf, Gerhard og Edith. Han betvivler høfligt Ediths – ikke realitetspræg, men typicitet; han forstår meget vel, at Drachmann vil pege på nationens redningsmulighed i kvinden og folket, men han bryder sig ikke om, at det skal være en tribunekunstnerinde, der glorificeres, mens Det Kgl. Teater sværtes og udhænges med personligheder. Overhovedet synes Christiansen, at teateret fylder for meget og politikken for lidt i romanens billede af 1880'erne. – Af Ulf-skikkelsen er anmelderen tydeligt fascineret, mens han finder Gerhard uinteressant (inklusive hans »abgeschmackte Ægteskabshistorie«), snart blot en vandet og forfladiget kopi af Ulf. Christiansen mener, at »Bogens Grundfeil« ligger »i Sammenstillingen af disse to mandlige Hovedfigurer, der hver paa deres Maade skulle illustrere Digteren selv.« Anmelderen mindes om Bangs *Haabløse Slægter* (1880), »hvor Forfatteren ogsaa maatte bruge to Personer til at fremstille sig selv.« Bogen ville altså have været bedre uden Gerhard! Alt i alt er romanen »kun en 'Begivenhed', ikke noget Mesterværk.« Overraskende – medmindre det blot er et diplomatisk anmelderplaster på såret – er Christiansens afsluttende lovprisning af slutsangen, som han tror vil leve længst af værket.

Det kulturborgerlige *Dagbladet* bragte den 18. oktober en stor, meget kompetent anmeldelse; den er anonym (Peter Hansen?). Den begynder med at hentyde til den alarm, bogen har fremkaldt – blandt læsere og navnlig ikke-læsere – pga. sine portrætter. Efter anmelderens mening er disse dog ikke så slemme, undtagen dem af Det Kgl. Teaters skuespillere, hvem Drachmann dog skylder sit tidligere sceneheld. Anmelderen kan billige meget i tidsbilledet og i digterens forargelse og angst for Danmark ved århundredslutningen, også heroismen i »hans skønne Digt« til slut. Men der gøres også reservationer, navnlig ved at Drachmann ud fra sit »romantisk-idealistiske Naturel«, sin dermed sammenhængende antimaterialisme og »forunderlige Mangel paa realistisk lagttagelsesevne« peger på »Embedsstanden« som den moralske skurk (anmelderen har åbenbart sin politisk-socialt loyalitet placeret her); og Gerhards tale ved skandalemiddagen er jo blot en

våd kineser! Anmelderen har den gode iagttagelse, at Drachmanns satire i nogen grad afmonteres eller tages tilbage ved opstilling af sympatiske figurer i de kritiserede grupper og partier: Halvvig fra Højre, redaktør Bentzen fra Venstre, osv. Bipersonerne er ofte vellykkede, således Annette, modsat hovedpersonerne, der forekommer umodne eller kunstigt kombinerede (Ulf og Gerhard) eller utroværdige, litterære og urealistisk ædle (Edith og Halvvig).

Dagbladets anmelder har adskilligt at udsætte på romanen som *kunstværk*; han synes således, at bogen er »for vidtloftig, for springende og for overfyldt med Indskud, med Digtninge, der ikke staa i organisk Forhold til selve Fortællingen, og som, selv om de kaste klarere Lys over Et og Andet i denne, gjøre Skade ved at standse og sinke Fortællingens Fremadskriden, hvad der er saameget uheldigere, som denne Roman stik modsat 'Med den brede Pensel' er ret fængslende og spændende.«

Men anmelderen får også udtalt en meget stærk ros til romanen som *digterværk* med dens mægtige »Rigdom af Poesi«, dens stemninger og høje flugt. Det er ikke Drachmanns idé om »Forædlingen af Variétés-scenerne til folkeopdragende Forlystelsessteder«, der er hovedsagen, men bogens præg af digterbekendelse – også dette naturligvis med en vis grad af rollespil.

I hælene på dagspressen kom ugebladene med reaktioner på Drachmanns roman – mere eller mindre seriøse efter deres art. Det ret platte og udbredte vittighedsblad *Punch* lavede i vers og streg sjov med digteren, ikke særskilt for hans anfald på Det Kgl. Teater, men mere for hans ustabile orientering gennem livet (digtet »Forskrevet« i nr. 42, den 16. oktober); derpå om bogens tykkelse (tegning med dialog i nr. 47, den 20. november) og om Drachmanns cabaret-projekter m.v. (digtet »National?« i samme nummer). Senere blev Drachmann – altid et taknemligt offer, skønt mindre end brødrene Brandes i dette antisemitiske ugeblad – ålet for et digt til den irske frihedsmand Parnell, denne libertiner, i Edvard Brandes' blad *Politiken*, som digteren for havde forholdt sig anderledes antagonistisk til (digtet »Mr. Fox« i nr. 50, den 11. december, og tegning med vers »En Mosaik til Bodskappellet« i nr. 51, den 18. december) – altså angreb på digterens